

Սեւ հաւր կանչեց գլուխ-գործոցին սքանչելի բանաստեղծը երեւան բերաւ առաջին օրէն : Եւ կը կարծեմ թէ այս էջը արժանի է օր մը Յայկավոյսին երկրորդ տպագրութեան մէջ իր տեղին ունենալու՝ միւս քերթումներուն քով, — ինչպէս որ կը կարծեմ թէ այդ գրքին մէջ պէտք է նսեւ իր տեղն ունենայ ձախարակին փերուածը, զոր Հայոց ծածկանուէրով Զար-դարեան հրատարակեց Աճախիքի առաջին տա-րուան 5-6 թիւին մէջ եւ որ իր — եւ հայ գրականութեան — ամենէն հրաշալի էջերէն մէկն է :

* * *

Փրօֆէսոր Ստեփանովի, ծանօթ գեղար-ուեստագագածագէտը, հայ մամուլին միջոցով հայ հասարակութեան կ'ուղղէ կոչ մը, որ պէտք է ընդունուի խանդավառօրէն. « Էջ-միածնայ Աւետարան » ին հնդկնակը հաստա-տած է Վերջնայի Համալսարանին կից՝ Գիդ-արուեստի Պատմութեան Ուսումնարան մը (Institut), որ նպատակ պիտի ունենայ ու-սումնասիրել Յունաստանի, Սիրիոյ, Միջա-գետքի, Փոքր-Ասիոյ, Ռուսաստանի հին գեղարուեստին հետ՝ եւ Հայոց հին գեղար-ուեստը : Բայց որպէս զի կ'ըսէ փրօֆէսորը, կարելի ըլլայ հայ գեղարուեստը ուսումնասի-րել իր ամբողջութեան մէջ, եւ ճշգիւ գեղ-արուեստի պատմութեան մէջ անոր տեղը՝ որ առաջինակարգներէն է, նորահաստատ ուսում-նարանը, որ նիւթական մեծ միջոցներէ զեւ զուրկ է, պէտք ունի Հայոց օգնութեանը. այդ օգնութիւնը կարելի է հասցնել՝ շէնքե-րու, յիշատակարաններու, գեղարուեստական առարկաներու լուսանկարներ հանելով ու զրկե-լով փրօֆէսորին. եւ յետոյ՝ հայ արուեստի վրայ հայերէն լեզուով երեւցած ուսումնասի-րութեանը թարգմանութիւնը իրեն ուղարկե-լով : Փրօֆէսորը կ'աւելցնէ թէ մասնաւորապէս կը փափաքէ ամենէն առաջ թօքամանեանի աշ-խատութեանը թարգմանութիւնն ունենալ :

Մենք ամենախոր ու լաւութիւն կը զգանք տեսնելով որ մեր ազգային գեղարուեստին ինքնատիպ հանդամանքն ու առաջնակարգ կարեւորութիւնը, զոր այնքան անգամ շեշ-տած ենք այս թերթին մէջ. կը սկսի ընդու-

նուրի եւրոպացի մասնագէտներէ, եւ այդ թէզը վերջնապէս ու մանրամասնօրէն հաս-տատելու համար՝ գիտականօրէն կազմակեր-պուած ջանքեր կը փորձուին Եւրոպացոց եւ Հայերու կողմէ : Ամէն Հայ, որ ո՛ր եւ է ձեւով կարող է օգնել Պ. Ստեփանովիին, պէտք է է իրեն պարտք համարի այդ օգնութիւնը չզլանալ :

Ահա Ուսումնարանին հասցէն՝

Kunsthistorisches Institut,

1. Franzensring 22. Vienne, (Autriche)

Ու նոյն ատեն, տեսնելով այն մեծ կարեւո-րութիւնը զոր եւրոպացի վարպետ մը կ'ըն-ծայէ մեր տաղանդաւոր ու քաղմագատաղ հայրենակից Թօքամանեանի աշխատութեանը, կը մաղթենք որ հայ հասարակութիւնը թօթա-փէ վերջնապէս անտարբերութիւնը զոր ցարդ ցոյց տուած է հանդէպ այդ կարող գործիչին, օգնէ անոր ի լոյս ընծայել իր քաղմաթիւ ուսումնասիրութիւնները, որոնցմէ զեւ շատ քիչը հրատարակուած են :

Ա. ԶՊԱՆԵԱՆ

ԳԱՌԵԱԿՆԵՐ

ՊԱՐՍԻԿ ԽՈՐՀՐԳԱՊԱՇԵ ԲԱՆԱՍԵՂՄՈՒԹԻՒՆԻՑ

— 00000 —

Գէթ մի բոլոր քո կրքերին թէ իշխես, Մարգարէից որչ ցիտութեան կը սիրես. Այն դէմքն անտես, որ որչ աշխարհն է պարում, Դու քո մտքի հայելու մէջ կը դիտես :

—

Սիրողների կրթումը կան ալ կարգեր. Այս անապակ զինել կը տայ այլ բարքեր. Ալլ է ուսումն ինչ որ ուսաց զլրդում, Ալլ է ինչ որ երբ ձեր սրտում ըզգաց սէր :

—

Խոստովանիր, որ սէրն ընտիր մի բան է, Որ չարիքը վատ բընութիւնը նշան է. Դու քո կրքին սէր անունն եւ զըրդմած. Անցըր կրքի ու սիրոյ մէջ շատ լայն է :

Ճալալեղզին Մաուլեվի

Ձեմ՝ իմանում, ինչու մարդ որ պիտ' մեռնի,
Պատանքից զատ հետ էլ ոչինչ պիտ' տանի, —
Թէ ինքն իրան թէ սիրելուն է տանջում
Գանձի համար, որից բընաւ շահ չունի:

Ջամալի Արասասանի

Ո՛վ դու կազմածդ շաղկախից հակատարր,
Է՛ր վանել ես մահը մտքից քո իսպառ.
Գիտեա ինչ են քո այդ պատկերն ու այդ շունչ.
Մի բուռը հող ծամբի վրայ՝ հողմավար:

Մօլլա Կասիմ Մեհեդի

Լըսիր, զանգուածը չորս տարբեր տարբերից,
Ի՛նչ են ձայնում քեզ հոգեւոր աշխարհից.
« Դու մի դե ես, գազան ե մարդ ե հրեշտակ,
Ո՛րն որ յաղթէ այն ես դու այս քառեակից »:

Աֆգէլ

Ով իր աշուխ արցունքով է ողորում,
Կեանքի հունձից աւելի է հասկ կորդում.
Երկտասարդ, լաց քանի դեռ կարող ես,
Գարնան անձրեւն ուրիշ արդիւնք է յորդում:
Միւր Թալեպ Թեքզիբի

Ամէն ծաղիկ որ զարդն է այս ծաղկոցի,
Դիտեա՛ վարդ է, քաղես՝ փուշ է — կը խոցի.
Ջահը հետուից դիտի, մօտը մի՛ դընայ,
Լոյս կ'երեւայ, բայց բընոյթն է հընոցի:

Բեհա՛ի Ամիլ

Անող, կեանքումն ինչ որ լաւ էր անց կացաւ.
Շրջանը, ուր սիրտս ուրախ էր, անց կացաւ.
Երկտասարդ սրտի զարնան քաղցր օրեր,
Զերդ մի շողիւն, դերդ վարդի բոյր անց կացաւ:
Սեյթ Էդդիմ Էսֆերեհգի

Թարգմ. պարսկ.

Փարիզ. ՄԵՍՐՈՊ Վարդպ. ՄԱՔՍՈՒՏԵԱՆՑ

ԵՐՈՒԱՆԴԻ ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆԻ

ՄԷԿ ԶՈՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Գանի մը ամիս առաջ, Էնսթիթիւ Փաս-
թօրի տնօրէն Տր. Ռու Գիտութեանց Ակա-
դեմիային ներկայացուց Երուսաղէմ Մանուէլեանի
մէկ նոր աշխատութիւնը կարծրերակուծեան
ծագման մասին: L'Illustration-ի գիտական
քրոնիկագիրը այդ մասին հետեւեալը կը գրէ
այդ թերթին ղեկաւ. 30ի թիւին մէջ.

« Յայտնի է որ քանի մը տարիներէ ի վեր
Պ. Մեհնիթօֆ կարծրերակուծեան (arterio-
sclérose) խոցերը կը բացատրէ այն ազդեցու-
թեամբ զոր միջբրոպային զանազան թոյները
(toxine) կը գործեն փողերուն (vaisseaux) վրայ,
որու հետեւանքը եղած էր այդ հիւանդու-
թիւնը բուժելու համար մարտդական խողը-
վակէին պապնիսման գիմելը:

« Տեսականօրէն, այս վարդապետութիւնը
ամուր կը թուի, եւ ապացուցուած է որ աղիք-
ներու խմորմանց առաջին առեւի ձգտող դար-
մանում մը նպաստաւոր ներգործութիւն մը
կ'ունենայ կարծրերակուծեանէ բուժուած անձին
առողջական ընդհանուր վիճակին վրայ:

« Միայն թէ՛ գործնականին մէջ, Պ. Ն.
Մանուէլեան հաստատած է թէ կարծրերակու-
ծեան vaso-vasorum-ին, այսինքն աւելի կարեւոր
կոհերուն երեաներուն մէջ չըջան ըսող փո-
ղերուն, Թօքսինիւրու ուղղակի ներգործու-
թիւն մը, ինչպէս որ Պ. Մեհնիթօֆ կ'ընդունի,
անհաւանական կ'երեւայ ուրեմն: Պ. Ն. Մա-
նուէլեան, այն նոթին մէջ զոր վերջերս ներ-
կայացուց Գիտութեանց Ակադեմիային, հարց
կը դնէ թէ՛ արդեօք կարծրերակային խոցերը
աւելի՞ ջղային խանգարումներէ չէ՞ որ յառաջ
կուգան: Շան վրայ փորձեր կատարելով՝
նկատած է որ ջղային թելիկներուն փոր-
ձարկութեան արդիւնքով գոյացած խոցերը՝
երբ փողերուն մէջ կը տարածուին, քիչ
յետոյ՝ այդ թելիկներէն ջղաւորեալ մասին
մէջ կարծրերակային նշէր (plaque) երեւան
կուգան:

« Ապացուցուած է ուրեմն որ ջղային խո-
ցերը շատ կարեւոր դեր մը կը կատարեն կար-